

3837309 LCRU/M : สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา ; ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

ศัพท์สำคัญ : ผ้าทอพื้นบ้าน/ การเลี้ยงไหมแบบดั้งเดิม/ วิถีชีวิต/ คุณภาพชีวิต

มานพ ศิวารัตน์ : การศึกษาผ้าทอพื้นบ้านกับวิถีชีวิตของชาวชนบท : กรณีศึกษาบ้าน
ศิลาทองและบ้านห้วยหิน ตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ (THE STUDY OF
RURAL TEXTILE STUDY AND RURAL OF LIFE: A CASE STUDY OF BANSILATHONG
AND BANHUAYHIN TAMBON HUAYHIN NONGHONG DISTRICT BURIRAM
PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชัคิย์, Ph.D., เอี่ยม ทองดี,
ศศ.ม., ยงยุทธ นุราสิทธิ, ศศ.ม., 153 หน้า ISBN 974/589/439-7

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมาของกระบวนการในการทอผ้าพื้นบ้าน
ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของผ้าทอพื้นบ้านกับวิถีชีวิต และการเปลี่ยนแปลงการทอผ้า
กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ .

ผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านได้ก่อตั้งมาจนถึงปัจจุบันรวมเวลาได้ 61 ปี ชาวบ้านส่วนใหญ่
เป็นผู้อพยพมาจากที่อื่น กระบวนการทอผ้าพื้นบ้านมีมาตั้งแต่เริ่มตั้งหมู่บ้าน ชาวบ้านมีการ
ปลูกฝ้าย ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และทอผ้าไว้ใช้สำหรับชีวิตประจำวันในครัวเรือน ผ้ามีบทบาท
สัมพันธ์กับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย กล่าวคือ เพื่อสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานในการดำรง
ชีวิต ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อแสดงฐานะของบุคคล และเพื่อใช้ในการประกอบประเพณีและพิธีกรรม
ในการทอผ้าของชาวบ้านยังใช้อุปกรณ์การทอแบบดั้งเดิม ส่วนการย้อมสีได้เปลี่ยนแปลงจากการ
ย้อมด้วยสีธรรมชาติ มาใช้การย้อมด้วยสีสังเคราะห์

ปัจจุบันนี้การทอผ้าของชาวบ้าน ได้เปลี่ยนแปลงจากการทอเพื่อใช้สอยในครัวเรือน
เพียงอย่างเดียวมาเป็นการทอเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ปัจจัยที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงคือ
ความต้องการความจำเป็นพื้นฐาน การติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก และกระแสทุนนิยม ผ้าทอ
พื้นบ้านนอกจากจะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านกันโดยตรงแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและ
การอยู่ร่วมสังคมของชาวบ้านอีกด้วย